

בשבילי הפרשה

ישיבת מיר ירושלים

גיליון שבועי לתלמידי, בוגרי וידידי ישיבת מיר

פרשת תרומה, תשפ"ה

זמני כניסת שבת

Baltimore, MD - 5:40	Minneapolis, MN - 5:41
Brooklyn, NY - 5:28	Miami, FL - 6:04
Chicago, IL - 5:20	Monsey, NY - 5:28
Houston, Texas - 6:02	Montreal, Quebec - 5:22
Johannesburg, S. Africa - 6:21	Passaic, NJ - 5:28
Lakewood/Deal, NJ - 5:29	Toronto, Ontario - 5:47
London, UK - 5:24	Yerushalayim - 5:00
Los Angeles, CA - 5:30	Zurich, Switzerland - 5:51

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

פרשת שקלים

ע' מגילה כ"ט ע"ב דמח' רב ושמואל מה קורין לפ' שקלים אי קורין פ' כי תשא על השקלים (כמנהג דידן) או פ' פינחס בחיוב קרבן תמיד שהוא התכלית. (ולרב דס"ל כן נמצא דשנה זו יוציא רק ב' ס"ת).

והק' פנ"י איך נחלקו על דבר שעשו כל הדורות מזמן בנין בהמ"ק ותקנת אנשי כנה"ג. וחדש פנ"י דבשנה רגילה לכו"ע קורא פ' שקלים, וטעם שמואל דוקא בשנה כגון זו שחל ב"ח ולכן ס"ל דעדיף לקרוא פ' פינחס שזכר בו גם קרבן ר"ח.

והק' שפ"א מהמשך הגמ' דמביא ראייה מברייתא בחל פ' שקלים בפ' תצוה, ולפי הפנ"י מהו הראייה.

וליישב קו' הפנ"י ע' מה שכתב הרב זולטי זצ"ל ליישב כי בזמן הבית בודאי קראו כי תשא להזכיר ליתן, בין אם הנתינה מצוה בעצם או הכשר מצוה לקרבנות, אבל בזה"ז רק זכר וזוה נחלקו אם לזכור הנתינה שהוא מצוה בעצמו (ואין ענין לזכור עכשיו הקרבנות כי שקלים רק הכנה והכשר מצוה) או לזכור התכלית שהוא הקרבנות. ולדבריו נחלקו בטעם הקריאה היום.

והנה בעיקר מה שקורין היום ע' בלבוש תרפ"ה משום ונשלמה פרים ובבנין שלמה נ"ד כתב משום זכר למקדש ומדייק לה בפ' שקלים בתורה. (והנה לפי ר' זולטי לדעת רב בזה"ז אין קורין כמו שקראו בזמן הבית, ולכא' לפי בנין שלמה משום זכר למקדש צריך דוקא כמו שקראו בזמן הבית, וכן באמת מדייק בנין שלמה מקרא דפ' כי תשא ומשמע לקרוא דוקא כי תשא והוא אזיל כדעת שמואל. אבל לפי לבוש משום ונשלמה פרים אפשר לפרש כדברי ר' זולטי דאולי היום אין קורין מה שקראו בזמן המקדש).

וע"ש לבוש שהביא כל הגמ' דשקלים משום קרבנות, וע"ז כתב ונשלמה פרים, ומשמע משום הקרבנות. והוא כפי ר' זולטי בדעת רב שקורין פ' פינחס. אבל בנין שלמה מדייק בפ' שקלים עצמו וס"ל לעשות זכר למצות נתינת מחצה"ש. ולכן מלבד הלבוש לא כתבו משום ונשלמה פרים כי לא שייך פ' שקלים דידן לקרבנות.

וע' רע"א אם לא קראו פ' שקלים באותו שבת, אין תשלומין לפ' שקלים, אבל מהר"ם שיק של"ה כתב בין לטעם בבלי משום קרבנות ובין לירושלמי משום שקלים לפני גזירת המן, הרי טעמים אלו א"צ דוקא שבת ראשון באדר ולכן יש תשלומין בשבת הבא. ולכא' טעם רע"א כי בזה"ז להלכה אין קורין פינחס, והטעם כי הקריאה היום אינו משום קרבנות (והוי הכשר) אלא משום זכר לעיקר מצות נתינת מחצה"ש כמ"ש בנין שלמה, והזכר הוא בזמן שהיו מודיעים אז, והרי הודיעו דוקא בר"ח אדר.

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (כה, כה)

הקב"ה נתן כח לבנ"י להקים לו בית בארץ שכביכול יצמצם שכינתו שם. מדרגה זו גדולה היא ממדרגת המלאכים שנאמר בהם "קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו", אך אינם יודעים את מקומו ושואלים "איה מקום כבודו".

לעומתם ציוה ה' שבנ"י יבנו לו דירה בארץ, וכששאל משה "כבודו של הקב"ה מלא עליונים ותחתונים והוא אומר עשה לי משכן?" השיב הקב"ה "לא כשם שאתה סבור אני סבור, אלא כ' קרש בצפון וכ' קרש בדרום וחי' במערב, ולא עוד אלא שארד ואצמצם שכינתי בתוך אמה על אמה" (שמו"ר לד).

יתרה מכך, בתוך המשכן כלל הקב"ה את כל מעשה בראשית (ע' בתנחומא פקודי), וכן כלל בו את העולמות העליונים והתחתונים כמש"א חז"ל (שמו"ר ל"ג וסוף ל"ה) 'כי כל בשמים ובארץ' - אתה מוצא כל מה שברא הקב"ה למעלה ברא למטן וכו', למעלה 'שרפים עומדים ממעל לו ולמטן' 'עצי שיטים עומדים' וכו', וכו', ולא עוד אלא שלמטן חביבין משל למעלה, תדע לך שהניח כן מה שלמעלה וירד בשלמטן שנאמר 'ועשו לי מקדש ושכנתי

בתוכם', עיי"ש. וכן כלי המשכן נעשו כתבנית הכלים של מעלה כמש"כ "וראה בתבניתם אשר אתה מראה בהר" (עיי"ש ברש"י ובמד"ר). ולכן ציוה ה' שדוקא בצלאל היודע את צירופי האותיות שבהן נבראו שמים וארץ הוא יבנה את המשכן.

אך לאחר כל זאת, משבנה המשכן לא השרה הקב"ה את שכינתו בו ולא יכלו בצלאל ואהליאב להעמידו, עד שבא משה והעמידו שגא' "ויקם משה את המשכן". משום שלמרות כל החכמות שבעליונים ובתחתונים, רק על ידי התורה וחוקיה באה השראת השכינה. רק משה רבנו שקיבל תורה מסיני והעבירה לישראל הוא הראוי להביא את השראת השכינה.

ואמרו חז"ל: 'ושכנתי בתוכם' - בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך ליבותיהם של בני". ע"י שלומדים תורה ומקיימים אותה שוכנת השכינה בתוך לבו וראשו של כל אחו"א. זו גדולת האדם, שבכוחו להוריד את השכינה שתצטמצם כביכול בתוך ד' אמותיו של הלומד ומקיים את התורה.

מֶרַח הַסֵּבֵא מִסְלֻבֹדָקָה זַצְלָלָהּ

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

מֶרַח רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הַגְּאוֹן הַרְבּ אֵלֵינוּ יְהוּדָה פִּינְקֵל זַצְלָלָהּ הָאָה בַּבְּנִיית בְּנֵיִן הַיְשִׁיבָה עֵסֶק מְקוּדֵשׁ. בְּנֵיִן זֶה אֲשֶׁר אִמּוֹר לְהַכִּיל בְּתוֹכוֹ רַבּוֹת רַבּוֹת שֶׁל דְּפִי גְמֵרָא וְשַׁעוֹת שֶׁל לִימוּד בְּתוֹרַת הַקֵּד, אֵינּוּ סוֹתֵם בְּנֵיִן, זֶהוּ מַעוֹן לְשִׁכִּינָה. מִשּׁוֹם כֵּךְ הַקִּפִּיד מֶרַח רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה זַצְלָלָהּ שֶׁהַפּוֹעֵלִים הַבּוֹנִים אֶת בְּנֵיִן הַיְשִׁיבָה יְהוּ יְהוּדִים יְרֵאֵי שָׁמַיִם וְאֶף תַּלְמִידֵי חֻכְמַיִם. בְּאוֹתֵם יָמִים נִיתֵן הָיָה לְמִצְוֵי יְהוּדִים יְרֵאִים וְשִׁלְמִים הַעֲמִילִים לְפָרְנֶסֶת בַּעֲבוּדַת הַבְּנֵיִן.

לִימִים, הִיָּה מִסְפֵּר מֶרַח זַצְלָלָהּ כִּי תוֹךְ כַּדֵּי יִצְיָקוֹת הַבְּטוֹן וְהַמְלֵט בְּבִנְיַן עֵסֶק הַפּוֹעֵלִים בַּהוּוִיּוֹת אַבְיֵי וְרַבָּא, וְרֵאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים נִיצוּקוֹ יַחַד בִּיְסוּדוֹת הַבְּנֵיִן.

גַּם מֶרַח רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הַרְבּ נִתֵּן צִבִּי פִּינְקֵל זַצְלָלָהּ הָאָה הַמְשִׁיךְ בְּדֶרֶךְ זֶה. אִמְנֵם בְּשָׁנוֹת כּוֹהֲנוֹת בְּרֵאשׁוֹת הַיְשִׁיבָה כִּבְר לֹא נִיתֵן הָיָה לְמִצְוֵי פּוֹעֵלִים יְהוּדִים וְרֵאשׁוֹנִים שִׁמְיָם שִׁיעֶסְקוּ בְּמַלְאכָה, אֶךְ מֶרַח רֵאשׁ זַצְלָלָהּ הַקִּפִּיד לְבוֹא בְּעִצְמוֹ לְאַתְרַח הַבְּנִיָּה שֶׁל בְּנֵיִן הַיְשִׁיבָה כַּדֵּי לְעַמּוֹד מְקַרְבּוֹ עַל הַהֲתַקְדְּמוֹת וּלְבַחֵן בְּעִצְמוֹ כֹּל בְּעִיָּה וְשֵׁאֵלָה. כִּמוֹ כֵּן הַקִּפִּיד מֶרַח זַצְלָלָהּ לְהוֹיֵת נוֹכַח בְּכָל יִצְיָקָה וּלְחַוּץ בְּעִצְמוֹ עַל דּוֹשָׁת הַיִּצְיָקָה, כַּדֵּי שִׁיעִיקָת הַבְּנֵיִן תִּהְיֶה מִכּוּחוֹ וְלֹא מִכּוּחוֹם שֶׁל הַפּוֹעֵלִים. לְשֵׁם כֵּךְ, לְמֵרוֹת מַחֲלַת וּמַגְבּוּלוֹתֵי, הִיָּה מִטְפֵּס בְּמִסְיֹת נֶפֶשׁ בְּמִדְרָגוֹת זְמִנּוֹת עַד לְקוֹמוֹת גְּבוּהוֹת וְחוּצָה מִשְׁטַחִים מְלֵאֵי בְּרָזִילִים וְהַמְמוֹרוֹת.

גַּם בְּנֵיִינָה שֶׁל הַיְשִׁיבָה הַקֵּד נִבְנוּ מִתּוֹךְ קְדוּשָׁה וְטַהֲרָה, כְּאִמִּירוֹת הַתְּמִידִית שֶׁל מֶרַח רֵאשׁ זַצְלָלָהּ לְ"תוֹרָה בּוֹנִים בְּקְדוּשָׁה וְטַהֲרָה".

תרומה

כפה עליהם הר כגיגית

אנחנו עומדים בערב ראש חודש אדר, ומעניין שתמיד כשקוראים בתורה נעשה ונשמע, לאחמ"כ מגיע חודש אדר שקיבלוה מאהבה, ונשתדל קצת להתמקד על החלק של כפה הר כגיגית ועל החלק של קיבלוה מאהבה, וזה נוגע לכל אחד באשר הוא.

כתוב בפסוק: ויוצא משה את העם לקראת האלוקים מן המחנה ויטייבו בתחתית ההר (שמות יט, ז). וכתב רש"י: לפי פשוטו ברגלי ההר. ומדרשו, שנתלש ההר ממקומו ונכפה עליהם כגיגית.

ודברי רש"י הם דברי הגמ' בשבת: ויטייבו בתחתית ההר, א"ר אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, (פח, א).

אותם מצא לו נאמנים בארץ המדבר

ראשית כל עלינו לדעת שהכפייה הזאת שכפה עליהם הר, היא כפייה מאוד מרגשת, והורים לילדים יכולים להבין יותר מהי כפייה של אהבה, ילדים לא מבינים בהרבה מקרים שההורים או המלמדים לא מסכימים להם דברים מסוימים, על אף שזה נעשה מתוך אהבה ונרחיב בהמשך.

מורנו ראש הישיבה רבי נחום זצ"ל היה מתפעל מדברי רש"י בפרשת האזינו: ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ילל ישמון יסובבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו (דברים לב, י). וכתב רש"י: ימצאהו בארץ מדבר, אותם מצא לו נאמנים בארץ המדבר שקבלו עליהם תורתו ומלכותו ועולו. יסובבנהו, שם סבבם והקיפם בעננים, וסבבם בדגלים לארבע רוחות, וסבבם בתחתית ההר שכפהו עליהם כגיגית.

והנה יש כאן פליאה מה ההשוואה בין ענני הכבוד שזה היה אהבת ה' בחוש שראו ששמלתך לא בלתה מעליך, הם הרי לא החליפו את השמלות שלהם ארבעים שנה בגלל ענני הכבוד, והעננים גם היו מיישרים את המדבריות, וכך היה בשעה שירו חיצים על בני"אמר הקב"ה מוטב ייכנס החץ בי, (עי' רש"י שמות יט, ז) וכן הדגלים היו דוגמת המלאכים, אבל מה ההשוואה בין דברים אלו לכפיית ההר, אלא אנחנו רואים פשוט שכפיית ההר היא אהבת ה'.

עד כדי כך הדברים מגיעים שמצאנו בגמ' בע"ז: כך אומרים לפניו רבש"ע כלום כפית עלינו הר כגיגית ולא קבלנוה כמו שעשית לישראל וכו' מיד אומר להם הקב"ה הראשונות ישמיענו שנאמר וראשונות ישמיענו שבע מצות שקיבלתם היכן קיימתם ומנלן דלא קיימום דתני רב יוסף עמד וימודד ארץ ראה ויתר גוים מאי ראה, ראה ז' מצות שקבלו עליהן בני נח ולא קיימום כיון שלא קיימום עמד והתירן להן. (ב, ב).

הקב"ה יעזור שכל אחד יזכה לגדל ילדים בריאים ושמחים, אמנם נכון שצריך לדבר בנחת לילדים, וכבר דיברנו על זה כמה

פעמים, אבל יש דברים שצריך לעמוד על המשמר ולא לתת לילד לעשות כל מה שהוא רוצה, תמיד צריך להציב גבולות ובכל בית לפי העניין, אי אפשר לתת לילד לשחק בכדור בכביש סואן אפילו שהילד מאוד רוצה לשחק דווקא שם, בכזה מצב לא אומרים תן לילד מה שהוא רוצה אל תלחיץ אותו, כל אחד יבין אם במקרה כזה האבא יכה אותו, כי זה מסוכן לילד.

פעם שאלתי מישהו שלא למד בישיבה מה יהיה עם חינוך הילדים, הוא אמר לי כל אחד שיחליט מה שהוא רוצה, הרי אם הבן שלו ירצה לרוץ לתוך הכביש הוא גם יגיד שיעשה מה שהוא רוצה, ודאי שלא, רק שברוחניות לא מפריע לו ה"י, והפסד ברוחניות זה אובדן נצחי, ונכון שצריך לדעת איך לנהוג עם הילד בחכמה ובתבונה.

כפה עליהם - לטובתם

לא צריך הרבה דוגמאות לכך שיש כפייה של אהבה, אבל בכדי להמחיש את הנושא נזכיר עוד דוגמה, אחד לקח את בנו לים, וכשהגיעו ראו שהגלים מאוד גבוהים וממש סכנה להיכנס, הילד בוכה לאביו ומבקש בכל זאת להיכנס, הוא מרגיש אכזבה גדולה לא להיכנס לים, אבל אביו לא נותן לו והילד אומר אני מבטיח שאני לא יטבע (אתם מכירים את ההבטחות של הילדים), ואם בכל זאת יכנס הילד לים אביו יכה אותו על כך, זה ממש סכנה, והסטירה הזאת היא סטירה של אהבה, האבא דואג לחייו, הוא אבא רחמן, ודאי שקודם כל צריך להסביר לילד אבל אם הוא לא מבין צריך לעשות בכל הכוחות שלא ילך לאבדון, יש כפייה של אהבה. ובמקרה אחר אם האבא יתן לו בכל זאת להיכנס ויגיד שהוא רוצה לתת לבנו מה שהוא רוצה הוא אבא אכזר, לא אכפת לו על חיי בנו.

נמצא א"כ שאותה אהבת ה' שהייתה בענני הכבוד ובדגלים היא אותה אהבת ה' בכפייה שכפה עליהם הר כגיגית.

כעת אנו צריכים להתבונן מדוע בכלל היה צריך כפיית הר, הרי כולם אמרו נעשה ונשמע, וכך הקשו התוס' ותירצו: שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן. (שבת פח, א).

והנה במהר"ל ובעוד ספרים מובא באריכות שבזמן שאמרו ישראל נעשה ונשמע אכן הייתה להם התשוקה והרצון לקיים את התורה, אולם האדם חייב שתהיה לו גם כפייה לתורה, נעשה ונשמע זה רום המעלה שרוצים לעשות ולשמוע הכל, אבל יש מצבים שהרצון פג לא תמיד האדם נמצא במצב של התעלות והתרוממות, ובמצבים אלו חייבים שתהיה כפייה, זאת אומרת אני רוצה לקיים את התורה אבל אני גם חייב, הרצון לבד לא מספיק מאחר ויש זמני עלייה וזמנים יבשים יותר, שאז צריך לדעת שאנחנו חייבים.

נתאר לעצמנו אברך שנכנס לכולל ויבוא אליו אחד ויגיד לו בעוד שלוש שנים אתה תעמוד בדיוק במקום שאתה נמצא היום, לא תתקדם כלום, יש קללה גדולה מזו, כל אחד רוצה להתקדם מיום ליום, זו השאיפה של כל אחד ואחד, רק יש פער בין החלטות של בן אדם ובין מה שהוא מבצע, וצריך בחכמה רבה לדרבן כל אחד שיעלה מעלה מעלה, ב"ה פה בישיבה

תובעים מאברכים בחכמה ובתבונה, מרן רבי אהרן לייב זצ"ל היה מקפיד על ראשי כוללים שהיו מקשים על האברכים.

אם יבוא ראש כולל לאברך ויגיד לו אתה חייב בכל שבוע לומר חבורה (וצריך לבוא בחכמה כגון לומר לו שיקבל תוספת מלגה וכד'), או יבוא ראש ישיבה לבחור ויגיד לו בסוף הזמן אתה צריך להיבחן על כל המסכת, ויעודד את הבחור לזה באופן ראוי הבחור יודה לו בסוף הזמן על כך שחייב אותו לסיים את המסכת כולה, האדם שמח כשמלחיצים אותו על דבר שהוא באמת רוצה לעשות.

מעתה כפה עליהם הר כגיגית, הביאור הוא, נכון שאנחנו רוצים לקיים את התורה אבל אנחנו צריכים שיחייבו אותנו לקיימה.

עזה כמות וקשה כשאל קנאתה

וידועים דברי התנחומא בפרשת נח שמבאר ג"כ את העניין הזה של נעשה ונשמע: ואם תאמר, על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר, והלא משעה שאמר להם מקבלין אתם את התורה, ענו כולם ואמרו נעשה ונשמע, מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט (נ"א אלא מעט), אלא אמר להן על התורה שבעל פה, שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות, והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה וכו' (נח, אות ג).

ועלינו להבין פשוט מה הכוונה שלא רצו לקבל תורה שבע"פ, וודאי לא הכוונה שרצו לנהוג כצדוקים ה"י, הרי אין דבר כזה לקיים מצווה אחת בלי תורה שבע"פ, מי שמקיים רק מה שכתוב בתורה בלי חז"ל הוא לא קיים שום מצווה, לא צריך הרבה דוגמאות אבל תגידו לי איך נראים תפילין, מה זה וקשרתם לאות על ידך, ואם זה כן תפילין באיזה צורה עושים תפילין, ולזה יש הלכה למשה מסיני שיהיה שחור ומרובע ובדיוק מה מקום הנחתן אי אפשר לזוז בלי חז"ל.

אלא וודאי שאת כל ההלכות ופרטי הדינים הם רצו לשמוע ולקבל מהחכמים, ומה שהם לא רצו זה העמל והיגיעה המרובה שיש בתורה שבעל פה, וכהמשך דברי התנחומא שם: לא כתב הקדוש ברוך הוא בתורה למען הדברים האלה, ולא בעבור הדברים האלה, ולא בגלל הדברים, אלא על פי הדברים, וזו היא תורה שבעל פה, שהיא קשה ללמד ויש בה צער גדול שהיא משולה לחושך, שנאמר העם ההלכים בחושך ראו אור גדול, אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול, שהקדוש ברוך הוא מאיר עיניהם באיסור והיתר, בטמא ובטהור ולעת"ל ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וכו'. (נח שם).

(אגב, הפסוק של ואוהביו כצאת השמש בגבורתו מובא בגמ' ביומא כג, א, שהוא נאמר על הנעלבים ואינם עולבין וכו', אבל במדרש כתוב שזה על אלו העסוקים בתורה שבע"פ, ועי' בב"ב ח, ב).

והנה במדרש שם הוסיף על תורה שבע"פ: שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקדוש ברוך הוא בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאדו, שנאמר ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך.

לכאורה צריך להבין את דברי המדרש הללו, מאחר ובדברי הביאור הלכה ריש אורח חיים נראה בהפך וזה לשון הביאור הלכה שם: כיצד יגיע האדם לאהבה הוא ע"י התורה וכדאיתא בספרי לפי שנאמר ואהבת איני יודע כיצד לאהוב את המקום ת"ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצווך היום על לבבך שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם כלומר שע"י ההתבוננות בתורה יכיר את גדולתו של הקב"ה שאין לו ערך ולא קץ ותתיישב האהבה בלבו בהכרח. ובדברי המדרש כאן אנו רואים שמי שיש לו אהבת ה' הוא לומד את התורה, ונרחיב בזה בעזה"ת בהזדמנות אחרת.

רצון הי"ת שישראל יעמלו ויתייגעו בתורה, ובסוף יהיה אור גדול, וליבי אומר לי שהפשוט שתוס' אומרים זה לא סתירה למדרש, אלא יסוד הדברים שהיה לבני"י פחד ובזה יש שתי דרכים או שפחדו מהאש הגדולה או שחששו שלא יצליחו לעמוד בעמל והיגיעה הנדרשת לתורה שבע"פ והם פחדו להשאר בחושך, ועל זה כפה עליהם הר כגיגית.

הדרך היא חושך התורה היא אור

ועל עצם דברי המדרש שהתורה נמשלה לחושך יש להבין שהרי כתוב כי נר מצווה ותורה אור, אלא הביאור הוא שהתורה משולה לחושך, אבל היא לא חושך, וניקח משל מחיי היום יום של כל אחד, אדם שהזמינו אותו לאירוע גדול ואמורה להיות שם סעודה גדולה בשר ודגים וכל מטעמים, ובזמן המיועד הוא רוצה להיכנס לאולם אלא שאז קפץ החשמל ולא ניתן לערוך את הסעודה, ולאחר מאמץ רב מהמשתתפים הצליחו להרים שוב את החשמל ויהי אור, בבת אחת נערכה הסעודה וכולם התיישבו סביב השולחנות לאכול, נשאל את עצמנו בזמן החשכה האם האוכל היה חשוך ודאי שלא, האוכל היה באותו מצב כל הזמן, אבל להגיע אליו היה קשה, היה חשוך.

התורה היא אור, אבל להגיע לאורה של תורה צריך לעבור בחושך, הדרך חשוכה, צריך הרבה עמל ויגיעה עד שכל הדברים נעשים ברורים ומאירים, ומהעבודה הזו פחדו בני"י גם לאחר שאמרו נעשה ונשמע ולכן באה הכפייה עליהם.

ובעזרת הי"ת נצטרך להסביר בשבועות הבאים מה התרחש בימי אחשוורוש מדוע אז קיבלו מאהבה, מה השתנה מקבלת התורה שהעמל והיגיעה היו בצורה של כפה עליהם הר, לבין ימי אחשוורוש שקיבלו עליהם מאהבה את התורה שבעל פה.

מובא במשנ"ב על תפילת יו"כ קטן: ויש נוהגין לעשות למנחה סדר יו"כ קטן וטעם לשם זה הוא לפי מה דאיתא בפר"ח דמהר"ם קורדוויירו ז"ל היה קורא אותו כיפור קטן לפי שבו מתכפרים עונות של כל החודש דומיא דשעיר של ר"ח וכדאמרין במוסף זמן כפרה לכל תולדותם. (סי' תי"ז ס"ד). ובזוהר הק' כתוב שבר"ח מחדשים לאדם את הכוחות וחודש אדר א' הוא חודש מלא וגדוש בעלייה בתורה ומי שיקח ע"ע עול תורה יזכה לאור גדול.

הקב"ה יעזור לכל אחד שיהיה לו שטייגען בלימוד ושמחה עם חינוך טהור ויהיה לכל אחד בית מלא ברכת ה'

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

Spreading Kevod Shomayim Like Never Before!

Harav Hagaon Elimelech Reznik Shlita

When Klal Yisrael sang shirah at the Yam Suf, they declared: וְאֶרְמְנוּהוּ: וְאֶרְמְנוּהוּ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וְאֶרְמְנוּהוּ אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ. From perceiving Hashem at the Yam Suf — וְאֶרְמְנוּהוּ — they made a kabbalah of וְאֶרְמְנוּהוּ, which Targum Onkelos translates as וְאֶרְמְנוּהוּ לֵיהּ, meaning that we will build for Hakadosh Baruch Hu a Beis Hamikdash.

Rav Hirsch, on Chumash, explains that this doesn't mean the actual Beis Hamikdash, but rather a נֹוה, which means an established resting place. In other words, the kabbalah that Klal Yisrael made was to make themselves into a Beis Hamikdash. They reached a madreigah where they perceived the וְאֶרְמְנוּהוּ, seeing the yeshuah that Hakadosh Baruch Hu did for them. This yeshuah wasn't only a collective salvation, it extended to every individual; they saw how Hakadosh Baruch Hu was supervising each and every one of them personally — וְאֶרְמְנוּהוּ.

Besides seeing the gadlus of Hakadosh Baruch Hu's yad hachazakah, they also experienced His immense chavivus for them, in the way He took care of them throughout Krias Yam Suf. Indeed, Chazal describe the nissim Hashem performed for the children, for the old people — everyone had exactly what they needed. There was fresh water to drink, fruits coming out of the walls, and so on. This brought them to feel such great love for Hashem and experience such an intense desire to be connected to Him that they made a kabbalah of וְאֶרְמְנוּהוּ, with which, Rav Hirsch explains, they expressed that their entire existence in life would be to increase kevod Shamayim — to bring greater recognition of Hakadosh Baruch Hu into the world and become a resting place for the Shechinah.

The Holiest Spot

This week's parshah discusses the Mishkan, which was a physical dwelling place for the Shechinah. But what brought the Shechinah into the Mishkan? What is the Mishkan's core feature?

I heard the following idea from R' Moshe Shmuel Shapiro, the rosh yeshiva of Be'er Yaakov. The Mishnah teaches that geographically, there are ten levels of kedushah.

Eretz Yisrael is the holiest of all other lands in the world, and within Eretz Yisrael there are ascending levels of kedushah; for instance, the cities that are surrounded by walls have more kedushah than other cities in Eretz Yisrael. Within the walls of Yerushalayim there are differing levels of kedushah as well: har habayis, the cheil, the ezras nashim, the ezras Yisrael, the ezras kohanim, between the ulam and the mizbei'ach, the heichal (kodesh), and finally the kodesh hakodashim, which only the Kohen Gadol may enter, and only on Yom Kippur.

R' Moshe Shmuel took this idea further, noting that within the kodesh hakodashim itself, if we would want to pinpoint which part of the room is the most sanctified, it is the space atop the aron, between the two keruvim, from where Hakadosh Baruch Hu spoke to Moshe: וְנִוְעַדְתִּי לָךְ שָׁם.

If so, if we would know what the keruvim are all about then we would be privy to the secret of what it is that brings the Shechinah.

Keruvim are Chavrusos

The Rishonim — Rabbeinu Bechaye and others — give many different explanations, but R' Moshe Shmuel cited the Baal Haturim's comment, regarding the passuk כמו שני חברים וְעָשִׂיתָ שְׁנַיִם כְּרֻבִים, that the keruvim were שְׁנַיִם חֲבֵרִים, like two chavrusas — two yeshiva bachurim, two yungerleit, or two baalei batim — sitting and learning. That's what the keruvim were.

The Chasam Sofer adds that the spreading of the wings at the head of each keruv was a depiction of the letter shin, and those two shins together represented the word שֵׁשׁ, as in the passuk שֵׁשׁ אֲנָכִי עַל אֲקֻרְתָּךְ, meaning that the keruvim portrayed two chavrusas learning b'simchah — and that is where the Shechinah appeared.

This is an incredible idea! With all the many things that are happening on this planet, you can have, perhaps on a Friday afternoon, two bachurim sitting in a corner of the beis midrash and learning b'chavrusa — and that is

Below is an English adaptation of this weeks' Parsha Preview which can be heard live every Wednesday at 2:15 PM

where the Eibishter is! Where there's Torah, that's where there's hashra'as haShechinah. And when a person learns Torah, that's what brings the Shechinah upon him and his home.

The Kli Yakar says that all the remazim in the Mishkan allude to how the Shechinah rests upon each and every Yid. This idea echoes the Alshich's observation that when the passuk states וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם, it is conveying that the Shechinah rests in each and every Yid, since the term used is בְּתוֹכָם ("in them") and not בְּתוֹכוֹ ("in it"). When we represent what the Mishkan is, through our Torah, that is what brings hashra'as haShechinah. This is the message conveyed by the Baal Haturim.

A similar concept is expressed by the Bach (Hilchos Birchos HaTorah 47), regarding the Gemara's statement that the Beis Hamikdash was destroyed because the people did not recite birchos haTorah before learning. When a person learns Torah lishmah, that's where the Shechinah is, because he makes himself into a heichal for Hakadosh Baruch Hu — but when he doesn't learn Torah lishmah, the opposite happens, causing churban, because the Shechinah cannot be connected to the world below.

New Nooks and Crannies

Returning to passuk וְאֶרְמְנֵיהוּ אָבִי וְאֶרְמְנֵיהוּ אָבִי, Rav Hirsch explains that the phrase וְאֶרְמְנֵיהוּ אָבִי means that while we already have a tradition from our Avos about recognizing Hashem and bringing about kevod Shamayim, we are resolving to elevate Him even more, as each generation builds more places for hashra'as haShechinah and promotes greater recognition of Hakadosh Baruch Hu. How is this possible? The earlier generations were so much greater than we are, so how can we bring about more hashra'as haShechinah than they did?

The answer is illustrated in the following story.

R' Yehoshua of Belz, known as the "mittelsteh Rebbe," was once traveling on a train, and his chassidim told him that soon the train would travel through a new tunnel that had been dug deep in the ground. After hearing this, the Rebbe kept asking when they would be entering the tunnel, to the point that the chassidim were bewildered by the interest he was expressing. Finally, when the train reached the dark tunnel, they told the Rebbe, "Now!" To their surprise, he stood up and screamed, וְשָׂמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד.

Later, he explained to his chassidim that he wanted to be mekabel ol malchus Shamayim in a place where no one had even done so before. He was bringing the Eibishter into new nooks and crannies and dark places that had never been illuminated with His presence before.

Rabbosai, this is the avodah of each generation. Every generation has its nisyonos, which become more and more challenging as time goes on. In our time, we are faced with difficult nisyonos — in inyanei kedushah, in inyanei mammonos, and in other areas — that didn't exist before. These are deep, dark tunnels that our holy ancestors never had to go through.

When we are mekabel to learn Torah in difficult times and places, and we manage to keep ourselves kadosh and bring kedushah into our homes when so much is going on in our lives, that is the fulfillment of וְאֶרְמְנֵיהוּ אָבִי, done in a manner of וְאֶרְמְנֵיהוּ אָבִי. We are elevating Hakadosh Baruch Hu more than previous generations did, and bringing hashra'as haShechinah to different places and times, and to nooks and crannies where it never existed before. The Shechinah is moving deeper into the world and spreading all over, through our וְאֶרְמְנֵיהוּ.

Each of us should indeed be zocheh to be a worthy dwelling place for the Shechinah, and to be davuk to it.

Gut Shabbos.